



MOBILE STATION, AFLEVERING 3

Groot rijavontuur

Rijden met de Mobile Station is heerlijk eenvoudig: Gewoon aan de regelaar draaien en de loc gaat rijden. Maar met enkele handelingen levert het rijden verbluffende extra effecten op.

Het rijden op een modelbaan heeft allerlei finesses in petto. Of het nu aanrij- en remvertragingen of aangepaste maximumsnelheden betreft, via een digitale besturingscentrale als de MS2 kunnen veel afzonderlijke locparameters gemakkelijk worden geactiveerd.



Bijna jammer om alleen maar mee te rijden: De Mobile Station kan duidelijk meer dan alleen locs besturen. Ze heeft ook verrassend veel andere functies te bieden.

1

Rijden ... en genieten

Belangrijk: Afgebeelde screenshots in het Duits. Programma echter ook verkrijgbaar in het Engels, Frans en Nederlands.

Zijn de locs eenmaal aangemeld (zie het artikel in nummer 03/18), staat zorgeloos rijden niets meer in de weg. Door aan de rijregelaar te draaien, zet onze loc zich in beweging. Wanneer deze gaat rijden, is het enthousiasme groot. Daarbij wordt vaak vergeten hoe fijn de afstemming van de rijregelaar is. Want elke streep in het onderste gedeelte is nogmaals acht keer verdeeld. Veel nauwkeuriger rijden ook de professionals van de grote spoorwegen niet. Wie van rijrichting wil veranderen, drukt eenvoudig op de knop van de rijregelaar. De loc wordt dan op "0" geschakeld en wisselt van richting. Als het licht is ingeschakeld, wisselt de verlichting.

Volop extra functies

Dat is natuurlijk niet alles aan extra functies. Tegenwoordig maken de extra functies een groot deel van het spel uit. De serie 064, ons voorbeeld, biedt er daar bijzonder veel van. De mogelijke functies worden als pictogrammen aan de zijkanten van het scherm

weergegeven. Dat begint met het licht linksboven en zet zich voort via rookgenerator, rijgeluid en fluit tot aan het schudrooster. De functies worden uitgevoerd door het indrukken van de zwarte functietoetsen ernaast. Als een loc meer dan acht schakelbare functies bezit en tijdens het gebruik de SHIFT-toets worden ingedrukt, worden ook deze weergegeven. Dat maakt het rijden levendig en biedt afwisseling. Maximaal 16 van deze taken kan de MS2 uitvoeren.

Hier zou dit artikel ook aan het einde gekomen kunnen zijn, want het belangrijke over het rijden is nu gezegd. Maar dat is natuurlijk niet alles: de MS2 biedt nog zeer, zeer veel mogelijkheden om het rijden te individualiseren. Afhankelijk van het model en de decoder doet ze wat functie betreft tegenover de Central Station 2 slechts weinig onder. Verbluffende effecten zoals aanrij- en remvertraging en aangepaste maximumsnelheid zijn met de MS2 mogelijk. We tonen hoe dat gaat.

Overzicht bediening

Het rijden met de MS2 is gemakkelijk te leren. Met de rijregelaar wordt de loc in beweging gezet. Met de functietoetsen wordt de weergegeven functie geactiveerd. Met SHIFT worden, indien aanwezig, overige functies geactiveerd.





Bij het opvragen van het menu “loc-symbool” wordt het actuele pictogram weergegeven. Door te bladeren aan de rechterzijde gaan ...



... we omlaag naar het pictogram voor de drieassige tenderloc. Het wordt met de toets links ernaast geselecteerd en vastgelegd.

2

Nieuw naam, nieuw beeld

Om warm te lopen, beginnen we met iets eenvoudigs. We activeren onze serie 064 en laten deze zoemend wegrijden. Een fijne loc die de bijnaam “Bubikopf” (pagekopje) draagt. Dat klinkt natuurlijk beter dan serie 064305-6. Dan moeten we haar ook zo noemen. Voor het wijzigen van de naam gaan we naar de functie “loc wijzigen” (toewijzing van toetsen zie nummer 03/18). We bereiken deze door SHIFT+loc-toets in te drukken. De serie 064 moet daarbij in het display te zien zijn. Omdat we er net mee hebben

gereden, is ze dat ook. Het menu in het venster stelt nu “loc wijzigen” op de tweede plaats van boven voor. We kiezen dat met toets links ernaast uit. Nu gaan we naar “Naam”. “Loc-naam wijzigen” wordt weergegeven en de eerste letter van serie 064305-6 knippert. Deze mag blijven, dus drukken we op “Tekenen naar rechts”, dat is de pijl aan de rechterkant van het scherm. Deze wordt aan de rechterzijde boven de derde toets van boven geactiveerd. Nu knippert de letter “R”. Om deze te vervangen door een “u”, drukken we op SHIFT en draaien we tegelijkertijd aan de rijregelaar. Nu schakelt de MS2 op deze positie de complete tekenset door. Dan volgen de hoofdletters “S” t/m “Z”, getallen alsmede bijzondere tekens en vervolgens de kleine letters. Hebben we de “u”, gaan we weer naar de teken-naar-rechts-toets. We kunnen de tekenset via de toetsenbordtoets rechtsboven weergeven, maar deze functie hebben we niet nodig. De structuur van de tekenset is snel herkend.



Bij de naamgeving vervangen we de knipperende tekens door met SHIFT+rijregelaar door de tekenset te bladeren.



Overbodige tekens als de resten van het locnummer verwijderen we met de DELETE-toets linksonder.

Wanneer we de naam “Bubikopf” (pagekopje) volledig hebben ingevoerd, moeten we de overtollige tekens nog verwijderen. Dat gebeurt doordat we met de teken-naar-rechts-toets naar het einde – dus achter de “-6” – gaan en vervolgens met de verwijderdetoets linksonder de tekens verwijderen. Men kan ze ook door spaties vervangen, deze komen in de tekenset achter de “0”. Tenslotte bevestigen we de nieuwe naam met het vinkje aan de rechterzijde helemaal onderaan. We zijn weer bij “loc wijzigen”.

Na de naamswijziging vinden we het pictogram voor de loc niet geschikt meer. Het toont een sleeptender, dat past niet bij ons mooie Pagekopje. Het pictogram van de loc wijzigen we door met de toetsen rechts naar beneden te bladeren tot “loc-symbool” verschijnt. Dat selecteren we aan de linkerzijde. Nu verschijnen alle beschikbare pictogrammen. Ook hier geldt weer: rechts bladeren, links selecteren. In een mum van tijd is het gedaan. →

3

Functiepictogram wijzigen

Heeft een loc veel functies, moet elke functie eenduidig kunnen worden toegewezen. Daarvoor heeft de MS2 een nuttig hulpmiddel: de wijziging van het functiepictogram op het display. Onze serie 064 heeft bijvoorbeeld acht geluidsfuncties: rijgeluid, fluit, luchtpomp, kolen scheppen, bel, stoom afblazen, piepen van de remmen en schudrooster. Alleen klok en fluit hebben een eigen pictogram in het display. De ander zes hebben een luidspreker als pictogram.

U kunt de bij de geluiden horende pictogrammen wijzigen. Het geluid "Stoom afblazen" hoort bij functie F8 op het tweede bedieningsniveau. We kunnen bijvoorbeeld het pictogram van de rookgenerator gebruiken om te verduidelijken dat we een stoomgeluid hebben.

We drukken op SHIFT + loctoets en komen in de instelmodus. Daar kiezen we "loc wijzigen" en we bladeren met de rechtse toetsen omlaag tot "loc-functies" opduikt. Deze optie kiezen we met links. Het volgende venster bevat het verzoek: "kies



Drukt men erop, verschijnt achter de toetsaanduiding de complete set functiepictogrammen. Met SHIFT-rijregelaar kiezen we het gewenste uit.



Drukken we op "loc-functies", verschijnt een venster en wordt gevraagd om het kiezen van de functietoets.

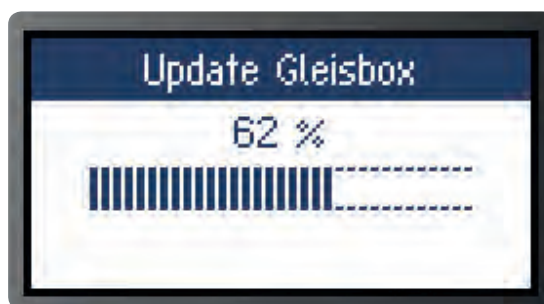
positie voor het functiesymbool". We drukken op SHIFT+F0, dat is de toets linksboven op het tweede bedieningsniveau. Nu verschijnt de indicatie "F8" en daarachter verschijnen alle functiepictogrammen. De keuze van de functiepictogrammen vindt plaats met SHIFT + rijregelaar.

Vervolgens wordt gevraagd of we een duur- of momentfunctie wensen. Een duurfunctie wordt geactiveerd door een druk op een knop en wordt beëindigd door opnieuw indrukken van een knop. Een momentfunctie eindigt vanzelf. Vervolgens vraagt de MS2 of we klaar zijn. Dat bevestigen we met "Ja". Meteen hebben we meer duidelijkheid.

De MS2 toont alle pictogrammen in de pictogrammen-set. Daarvan kan men gebruik maken. Heeft de loc geen telexkoppeling, kan men dit pictogram bijvoorbeeld voor het schudrooster nemen. Omdat de MS2 alleen de pictogrammen, maar niet de functies wijzigt, is herstellen van de fabriekstoestand gemakkelijk. In de handleiding van de loc staan alle met de bijbehorende toetsen. Zo kunt u de geluiden gemakkelijk weer toewijzen aan de luidsprekerpictogrammen als dat gewenst is.

Voor de start

In het digitale systeem moeten we altijd met de nieuwste programma's werken. Daarom moet minstens eenmaal per jaar op de Mobile Station 2 (MS2) een update naar de actuele softwareversie plaatsvinden. Met de toets SHIFT en gelijktijdig indrukken van de magneetartikeltoets komen we in het hoofdmenu. Daar bladeren we rechts omlaag tot aan "updaten MS2". Het venster "versie 0.0.", "update naar 2.7" wordt weergegeven. Bevestig met "Ja". Het updatebestand krijgt de MS2 het eenvoudigst via een Central Station 2 of 3. Daarvoor wordt ze daar aangesloten. De Central Station vraagt na of de update moet plaatsvinden. Alles op "Ja" en dan afwachten. Wie geen Central Station bezit, kan de update laten uitvoeren bij de Märklin vakhandel of in de Märklin Service.



Railbox en MS2 moeten we regelmatig, minstens echter eenmaal per jaar op updates controleren. Het menu bereiken we met SHIFT-magneetartikeltoets.

4

Rij-eigenschappen

Dat ziet er in het display al veel beter uit. Natuurlijk rijdt de loc nog net als eerst. Dat kan echt snel veranderd worden. Want vanzelfsprekend kunnen niet alleen naam en pictogram worden aangepast. Als we in de modus “loc wijzigen” verder omlaag bladeren, komen we bij de rijeigenschappen, te beginnen met Vmax, dat is de maximumsnelheid. Bij het indrukken van “Vmax” geeft de indicatie een waarde van 230 aan. Dat is slechts een parameter. De waarde geeft geen 230 kilometer per uur aan. Proefsgewijs zetten we de waarde terug naar 200. Daarvoor gaan we naar het minteken links. We stellen de balk naar beneden in op 200. Als we de vinger op de toets laten, verandert de weergave eerst in kleine en vervolgens in grote stappen. Als we de waarde verder naar beneden instellen, is het effect duidelijker. De loc rijdt duidelijk langzamer. Met het haakje rechts-onder bevestigen we. We komen weer in de modus



Via “loc wijzigen” wijzigen we uitgekozen rijfuncties als maximumsnelheid Vmax en minimumsnelheid Vmin.

“loc wijzigen”. Op dezelfde wijze passen we “Vmin” aan. Deze waarde geeft de minimumsnelheid aan, dus de snelheid in de laagste rijstand.

De afkortingen “Acc” en “Dec” staan voor aanrij- en remvertraging. Deze eigenschappen brengen het model dichter bij het voorbeeld. Net als de grote

locs heeft de kleine loc even nodig voordat deze op snelheid komt. De remweg wordt langer, net als in de werkelijkheid. De vooraf ingestelde waarde van de parameter is 28. Als we de waarde op 50 zetten, heeft de loc bijna zes seconden nodig om de hoogste snelheid te bereiken. Als we de waarde op 10 zetten, vertrekt de loc als een raket en bereikt ze na circa anderhalve seconde de hoogste snelheid. Bij de remvertraging gaat het net zo. De geluidssterkte “Vol” wordt op dezelfde wijze ingesteld. Voor DCC-modellen kunnen we bovendien het aantal rijstanden bepalen.



Bijna alle waarden worden als getallenbalk weergegeven en met +/-toetsen gewijzigd. Zo zetten we de waarde van de Vmax op “200”.

De genoemde eigenschappen kunnen we rustig uitproberen tot alles werkt zoals gewenst. We raden echter aan om de vooraf ingestelde waarden op te schrijven zodat een reset van de loc kan worden uitgevoerd. De gegevens worden namelijk naar de decoder geschreven. Bij fouten heeft het geen zin om de loc te verwijderen en opnieuw aan te melden. Als we het volledig verprutst hebben, is het terugzetten naar de fabrieksinstellingen onze laatste redding. Dan moeten we wel alle wijzigingen opnieuw uitvoeren, dat kost alleen een beetje tijd. Altijd nog beter dan onvolkomen rijeigenschappen. →



De waarden voor aanrij- en remvertraging brengen de loc dichter bij het voorbeeld. Het uitproberen toont prachtige effecten en levert echt plezier op.



Ook hier wordt na het kiezen van de functie een getallenbalk weergegeven en met de +/-toetsen gewijzigd.

5

Adres wijzigen

Tot nu toe lieten we een belangrijke verandering onbesproken: het digitale adres. Deze is het centrale communicatiekanaal tussen MS2 en locdecoder. Daarom heeft deze wijziging bijzondere betekenis. Bovendien levert deze voor het gebruik op de modelbaan geweldige voordelen op. Is elk digitaal adres slechts eenmaal toegewezen, kunnen we elke loc apart met de MS2 aanspreken. Ook als er 30 voertuigen op de modelbaan staan, gaat alleen de gekozen loc rijden. De wijziging is snel uitgevoerd, we moeten echter op het een en ander letten.



Met de toetsencombinatie SHIFT+loctoets komen we in het bewerkingmenu om het loc-adres te wijzigen.

Adressen van mfx-locs: Als een vingerafdruk

Voor mfx-locs is een adreswijziging overbodig. Hun signaal is zo individueel als een vingerafdruk en wordt altijd herkend. Het adres komt op de tweede plaats. Als dus vier mfx-locs met adres 64 op de modelbaan staan, worden ze door de MS2 steeds afzonderlijk herkend en kunnen ze apart rijden. Een wijziging levert geen voordeel op.

De adreswijziging is echter bij decoders zonder terugmelding nodig, omdat deze vanuit de fabriek vaak met gelijklopende adressen worden geleverd. Vroeger waren er standaardadressen voor stoom-, diesel- en elektrische loc en treinstellen. Voor de startsets met IR-rijapparaat zijn er ook maar vier. Daarom kunnen de adressen 78, 72, 60 en 24 in een voertuigenpark meermaals voorkomen.

Net als bij elke programmering moet de loc bij het wijzigen van het adres alleen op de rails



Overbodig is de wijziging van het adres bij mfx-locs. Deze worden onafhankelijk van het adres afzonderlijk herkend.

Let op!

Om de loc individuele rijkeigenschappen te geven, programmeren we de decoder. Daarvoor moet het te wijzigen model alleen op de rails staan. Anders hebben de programmeringen mogelijk ook voor andere modellen op de modelbaan gevolgen.

staan. Anders hebben de opdrachten misschien gevolgen voor meerdere modellen. Dan gaan we met SHIFT-Loctoets naar "loc wijzigen" en naar "Adres". Dat kiezen we links uit. Dan verschijnt de balk waarvan we het getal met +/- kunnen wijzigen. Onze ICE2 heeft adres 24. We zetten het op 27 en bevestigen met het vinkje rechtsonder. Het nieuwe adres wordt naar de decoder geschreven. Het communiceert nu op de 27. Het nieuwe adres moeten we beslist noteren.



Bij fx-decoders (MM2-protocol), zoals deze de ICE2 bezit, wijzigen we bijvoorbeeld het oorspronkelijk ingesteld adres door waarde 24 te wijzigen in waarde 27.

Nieuwe adressen altijd ook aan de MS2 aanpassen

Gevolgen heeft dat als we de loc op een bestuursapparaat opnieuw aanmelden. We hebben bijvoorbeeld onze ICE2 volledig uit de MS2 verwijderd om plaats te maken. Nu willen we hem weer opnemen. Dat werkt handmatig, nu met het nieuwe adres 27. Maar dan moeten we alle eigenschappen met de hand invoeren. We gebruik daarom vermelding 29320 uit de database. Nu staat de ICE2 in de loclijst. De MS2 communiceert echter op fabrieksadres 24. In de locdecoder is evenwel de 27 ingesteld. Daarom moeten we nu bovendien in de MS2 het adres aanpassen. Anders reageert de loc niet omdat de adressen niet overeenkomen.



Voordeel rijplezier: Met een Mobile Station is een modelbaan in een handomdraai startklaar. En de kleine box biedt zo veel functies dat ook ervaren modelspoorders er nog naar hartenlust mee kunnen knutselen.

Ook bij deze programmering moet de ICE2 alleen op de rails staan. Dan gaan we in de MS2 naar “loc wijzigen” en “Adres”. Hebben we daar de 27 ingesteld, komen de adressen overeen. Nu zijn rijopdrachten en instellingen mogelijk. De wijziging kan men vermijden door aan locs die alleen tijdelijk worden gebruikt een loc-kaart toe te wijzen.

Bij decoders zonder terugmelding moeten zender (MS2) en ontvanger (decoder) dus altijd op hetzelfde kanaal communiceren. Bij programmeerbare decoders is dat gemakkelijk, omdat de gewijzigde gegevens naar de decoder worden geschreven. Er zijn echter decoders waarbij het adres via de co-deerschakelaar op de loc wordt ingesteld.

Daarna moet de MS2 op dit nieuwe adres worden ingesteld. Dat gebeurt eveneens door de loc met het gewijzigde adres opnieuw aan te melden of een vermelding uit de database te gebruiken. Is de loc al in de MS2 aanwezig, passen we daar de



De decoder heeft dan adres 27. Verwijderen we de ICE2 uit de MS2 en nemen we deze later opnieuw via de database op, moeten we de MS-adresvermelding wijzigen in 27.

vermelding “Adres” aan het adres in de locdecoder aan. Pas dan communiceren MS2 en locdecoder op één kanaal en alles lukt.

Tip: Gewijzigde loc-adressen altijd opschrijven

De vermelding “Adres” kan om deze reden op de MS2 altijd worden gewijzigd. Het wilt dus niet zeggen dat het een programmeerbare decoder betreft. Wordt een wijziging aan de locdecoder niet ook op de MS2 uitgevoerd, reageert de loc niet op opdrachten.

Omdat het loc-adres zo belangrijk is, volgt hier nogmaals het advies om dit op te schrijven. Men kan het adres weliswaar ook altijd door uitproberen achterhalen. Aangezien de MS2 tot 255 MM2-adressen biedt, bespaart het opschrijven echter onder bepaalde omstandigheden zeer veel tijd. //

Tekst en schermen: Hanne Günter; foto's: Märklin

Overzicht van de serie

- MM 02/18: Een voor alle (basisprincipes)
- MM 03/18: Locs aanmelden (loclijst en database)
- MM 04/18: Groot rijavontuur (rijden en parameters wijzigen)
- MM 05/18: CV-programmering, loc-kaarten
- MM 06/18: Wissels en seinen schakelen
- MM 01/19: Het samenspel MS2 met de Central Station



Thema in het volgende deel van onze serie (in nummer 5/18): De programmering van CV-variabelen en het rijden met loc-kaarten.